

Юнеско - це Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (англ. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO*) — міжнародна організація, спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй, яка при співпраці своїх членів-держав у галузі освіти, науки, культури сприяє ліквідації неписьменності, підготовці національних кадрів, розвитку національної культури, охороні пам'яток культури тощо.

16 листопада 1945 року був підписаний Статут ЮНЕСКО і створена підготовча комісія.

Статут був підписаний представниками 37 держав з 44, присутніх на зустрічі. Статут набув чинності після того, як був ратифікований 20 державами. Це сталося 4 листопада 1946. Перша сесія генеральної конференції ЮНЕСКО, в якій взяли участь представники 30 держав, пройшла в Парижі з 19 листопада по 10 грудня 1946.

На 2011 вона охоплювала 193 країн-держав; консультативний статус при ній мають неурядові організації (приблизно 250). Головний осередок ЮНЕСКО знаходиться в Парижі. ЮНЕСКО має видавництво Office des Presses de l'Unesco (різними мовами), в якому з'являються 26 періодичних видань, серед них «Кур'єр ЮНЕСКО» (35 мовами), «Культури», «Музеум», «Перспективи освіти» та ін. Україна є членом ЮНЕСКО від 1954.

Діяльність ЮНЕСКО

Практична діяльність ЮНЕСКО будується на засадах середньострокового плану, розрахованого на 6 років. У свою чергу, на підставі такого плану складаються три дворічні програми. Конкретна робота Організації, що проводиться в рамках затверджених програм і здійснюється за такими головними напрямками:

Велика програма I — Освіта.

Велика програма II — Природничі науки.

Велика програма III — Соціальні та гуманітарні науки

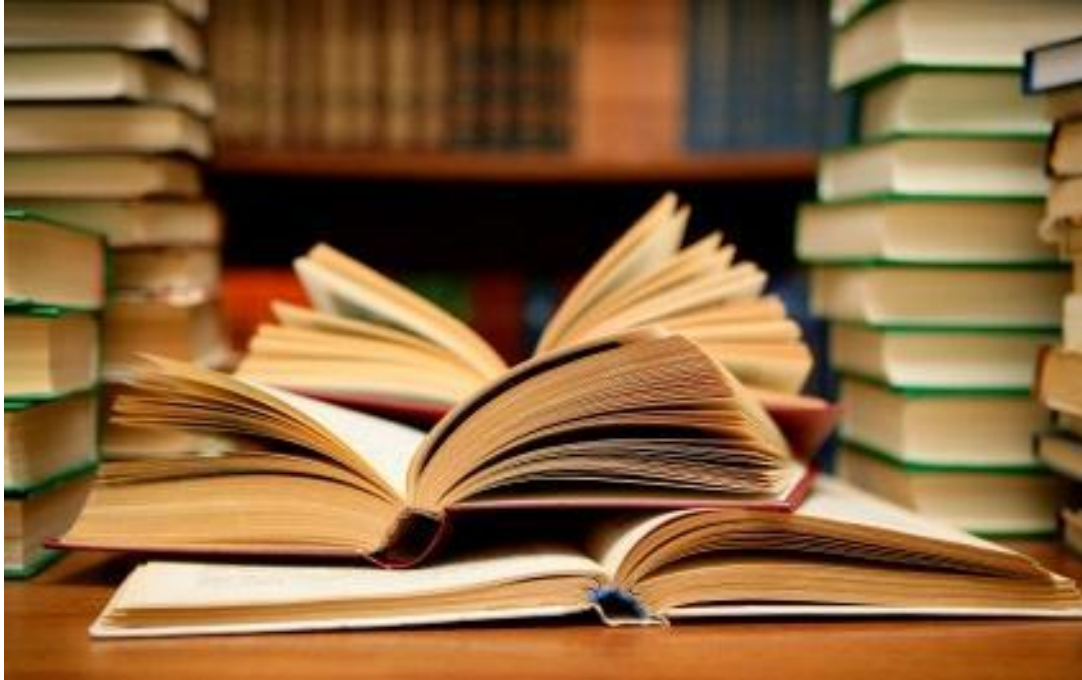
Велика програма IV — Культура.

Велика програма V — Комунікація та інформація.

Організацією реалізується цілий ряд довгострокових широкомасштабних міжнародних програм і проектів у таких галузях, як океанографія, екологія, гідрологія, відновлювані джерела енергії, геологічна кореляція, науково-технічна інформація, інформатика, комунікація, біоетика, управління соціальними перетвореннями, повернення культурних цінностей, збереження всесвітньої культурної і природної спадщини, професійно-технічна освіта, освіта для XXI століття тощо.

Для координації міжнародної співпраці з реалізації цих програм створені та функціонують відповідні міжурядові комітети та ради, до складу яких входить встановлена кількість представників тих країн-членів, які обираються Генеральною конференцією на певний період. У країнах-членах діють національні органи із зазначених програм.

ОСВІТА

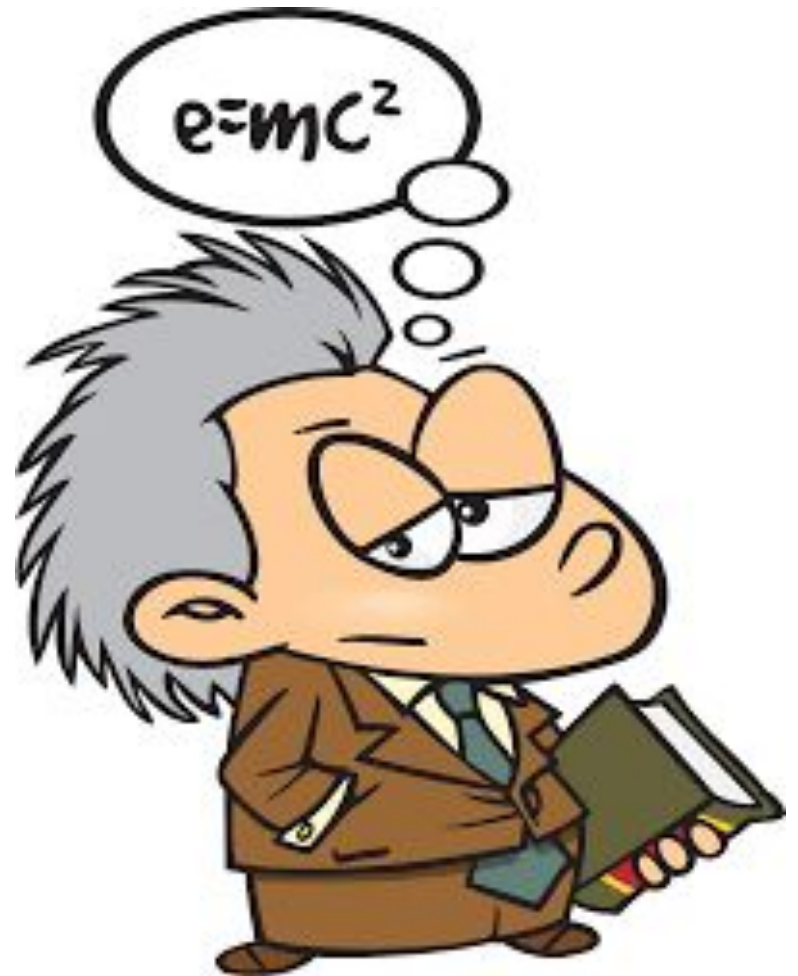

У галузі освіти основні зусилля ЮНЕСКО спрямовані на:

- сприяння розширенню доступу до базової освіти та ліквідації неписьменності;
- розвиток екологічної та превентивної, безперервної, професійно-технічної та вищої освіти;
- сприяння проведенню аналізу та оцінки національних освітніх систем, розробці політики та здійсненню реформ у галузі освіти з метою покращання її якості та адаптації до потреб суспільства;
- підготовку освітянських кадрів;
- сприяння визнанню еквівалентності навчальних курсів, свідоцтв і дипломів у сфері освіти.

НАУКА

У галузі науки, окрім згаданих вище довгострокових міжнародних наукових програм, ЮНЕСКО сприяє міжнародній співпраці з розвитку фундаментальних та інженерних наук, вузівської науки та її адаптації до потреб суспільства, розвитку та застосуванню в різних галузях нових інформаційних і телекомунікаційних технологій. У галузі гуманітарних наук реалізуються проекти, що стосуються людських аспектів глобальних соціальних змін і розвитку, зміцнення демократичних процесів, забезпечення прав людини, усунення різного роду дискримінації, участі молоді у розвитку суспільства, питань багатоетнічного співіснування, запобігання національним та етнічним конфліктам, створення клімату соціальної гармонії.

КУЛЬТУРА

Діяльність ЮНЕСКО в галузі культури охоплює такі сфери:

- збереження та відродження матеріальної і нематеріальної культурної спадщини;
- розвиток мистецтв;
- сприяння розвитку сучасних культур;
- сприяння поверненню втрачених культурних цінностей країнам їхнього походження;
- поширення книг і читання шляхом сприяння розвитку книговидавничої справи;
- розвиток індустрії культури та розробка політики в галузі культури;
- захист авторських і суміжних прав;
- аналіз взаємозв'язку між культурою та розвитком, врахування культурного фактора у розвитку суспільства;
- розвиток культурного плюралізму та міжкультурного діалогу.

КОМУНІКАЦІЯ

У галузі комунікації та інформації ЮНЕСКО покликана сприяти вільному поширенню інформації, незалежності засобів інформації, зміцненню та модернізації інформаційних інфраструктур і служб документації (бібліотек, архівів) у країнах-членах, застосуванню нових інформаційних і телекомунікаційних технологій, підготовці кадрів у цій галузі.

Україна в ЮНЕСКО

За період членства в ЮНЕСКО Україна виступала ініціатором започаткування багатьох міжнародних програм і проектів цієї Організації. Зокрема, в ході 26-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО вона ініціювала розгортання масової міжнародної кампанії по викоріненню неписьменності. Ця кампанія набула широкого міжнародного визнання і лягла в основу 20-річної програмної діяльності ЮНЕСКО в цій галузі. Україна висунула також пропозицію про використання засобів інформації з метою зміцнення миру, недопущення пропаганди війни, насильства і ненависті між народами, що дало поштовх до розробки і прийняття відповідної Декларації (1978 р.). Україна була серед ініціаторів розробки Декларації про раси і расові забобони, започаткування проектів стосовно ролі ЮНЕСКО у встановленні нового міжнародного економічного порядку, вивчення та поширення слов'янських культур тощо.

У вузах та наукових закладах України створено і діють 11 кафедр ЮНЕСКО в галузях лінгвістики, філософії людського спілкування, застосування інформаційних та комунікаційних технологій в освіті, превентивної освіти та соціальної політики, екології техногенних регіонів, кріобіології, клітинної і молекулярної нейробіології, прав людини і демократії.

У 1967 р. Україна приєдналася до проекту асоційованих шкіл ЮНЕСКО. Нині в Україні нараховується 37 асоційованих шкіл ЮНЕСКО. З листопада 1990 р. в Україні діє Українська асоціація клубів ЮНЕСКО, яка об'єднує близько 50 таких клубів.

Загалом відносини співробітництва між Україною та ЮНЕСКО розвиваються у конструктивному руслі, спрямованому, зокрема, на розширення участі українських інституцій у міжнародному співробітництві в гуманітарній сфері, а також на підвищення економізації участі України в програмній діяльності Організації.

